

Ilyos — To‘qqizinchi raqam

Payg‘ambar Yolg‘on Gapirdi

Jeff Pippenger

2023-10-11

Oldingi maqolani “yolg‘onchi ruh”ga taalluqli bir parcha bilan yakunlagan edik. Quyida o‘sha parchadan olingan bandlardan biri keltiriladi.

“Muqaddaslanmagan xizmatchilar o‘zlarini Xudoga qarshi saf torttirmoqdalar. Ular bir nafasda ham Masihni, ham bu dunyoning xudosini ulug‘lamoqdalar. Ular go‘yoki Masihni qabul qilayotganlarini da‘vo qilsalar-da, Barabbani bag‘riga bosadilar va o‘z qilmishlari bilan: «Buni emas, Barabbani», deydilar. Bu satrlarni o‘qiydiganlarning barchasi ogoh bo‘lsin. Shayton o‘zi nimalarga qodir ekanligi bilan maqtangan. U Masih O‘z jamoatida mavjud bo‘lishi uchun ibodat qilgan birlikni parchalashni o‘ylamoqda. U deydi: «Men chiqib boraman va aldashim mumkin bo‘lganlarni yo‘ldan urish, tanqid qilish, hukm qilish va haqiqatni buzib ko‘rsatish uchun yolg‘onchi ruh bo‘laman». Buyuk nurga, buyuk dalilga ega bo‘lgan jamoat yolg‘on va soxta guvohlikning o‘g‘liga quloq tutsa, Rabbiiy yuborgan xabarni rad etadi va eng asossiz da‘volarni, soxta taxminlarni hamda soxta nazariyalarni qabul qiladi. Shayton ularning nodonligidan kuladi, chunki u haqiqat nima ekanini biladi.” Testimonies to Ministers, 409.

“Yolg‘on va soxta guvohlikning o‘g‘li katta nurga, katta dalillarga ega bo‘lgan jamoat tomonidan qabul qilinsin, va o‘sha jamoat Rabbiiy yuborgan xabarni rad etib, eng nomaqbul da‘volarni, soxta farazlarni va soxta nazariyalarni qabul qilsin.” 1863-yilda Millerchi adventizm murtad protestantizm qo‘llagan nomaqbul va soxta metodologiyaga “qaytdi” hamda William Millerning Levilar kitobi yigirma oltinchi bobidagi yetti zamon haqidagi aniqlashini rad etdi. “Qaytish” mavzusi Sonlar kitobi o‘n to‘rtinchi bobidagi isyonchilar orqali tasvirlangan bo‘lib, ular o‘zlariga bir boshliq tanlab, Misrga qaytishga qaror qilgan edilar.

Va ular bir-birlariga dedilar: “Kelinglar, o‘zimizga bir boshliq tayinlaylik-da, Misrga qaytaylik.” Sanoqlar 14:4.

Murtad Protestantizmga “qaytish” mavzusi Yereymiyo tomonidan ham tasvirlangan: unga o‘n beshinchi bobda yiqilgan protestantlar uning oldiga qaytishlari mumkinligi, ammo uning ularga “qaytmasligi” lozimligi aytilgan edi.

Men masxarachilarning yig‘inida o‘tirmadim, ham shodlanmadim; men Sening qo‘ling sababli yolg‘iz o‘tirdim, chunki Sen meni g‘azab bilan to‘ldirding. Nega mening dardim uzluksiz, yaram esa tuzalmas bo‘lib, shifo topishni rad etadi? Sen men uchun butunlay yolg‘onchidek, qurib qoladigan suvlardek bo‘lasanmi? Shuning uchun Egamiz shunday deydi: Agar sen qaytsang, Men seni yana qaytaraman, va sen Mening huzurimda turasan; agar sen qimmatlisini razildan ajratib chiqarsang, sen Mening og‘zim kabi bo‘lasan; ular senga qaytsinlar, ammo sen ularga qaytma. Va Men seni bu xalq uchun mustahkam bronza devor qilaman; ular senga qarshi jang qiladilar, ammo senga bas kelolmaydilar; chunki Men seni qutqarish va seni xalos etish uchun sen bilanman, deydi Egamiz. Yereymiyo 15:17–20.

Ehtimol, murtad Protestantizmga qaytmaslik tamoyilining eng ravshan bashoratli tasviri shimoliy oʻn qabilaning birinchi shohi Yeribomga tanbeh xabarini yetkazgan itoatsiz paygʻambar haqidagi qissada uchraydi.

Shoh Xudoning odamira dedi: “Men bilan uyingga yur, oʻzingni tetiklashtir, men senga mukofot beraman.” Xudoning odami esa shohga dedi: “Agar menga uyingning yarmini bersang ham, sen bilan ichkariga kirmayman, bu yerda na non yeyman, na suv ichaman. Chunki menga Egamizning kalomi bilan shunday amr qilingan: ‘Non yema, suv ichma, kelgan yoʻling bilan qaytib ketma.’” Shunday qilib, u boshqa yoʻldan ketdi va Baytilga kelgan yoʻli bilan qaytmadi. 3 Shohlar 13:7–10.

Itoatsiz paygʻambarga Xudo tomonidan oʻzi kelgan yoʻldan qaytmasligi aytilgan edi. Sardis orqali ifodalangan Protestantizmdan chiqqan Millerit Adventizm ortga qaytmasligi kerak edi. Garchi itoatsiz paygʻambar oʻzi kelgan yoʻldan qaytmasligi kerakligini juda yaxshi bilgan boʻlsa-da, Yeroboam shohligining soxta paygʻambari unga Xudo itoatsiz paygʻambar soxta paygʻambarning uyiga qaytib, u bilan birga ovqatlansin, deb aytganini bildirdi. Xudoning yoʻl-yoʻrigʻiga qaramay, u aynan shunday qildi. U soxta paygʻambarning taomini yeyishni boshlagach, Muqaddas Kitob Samariyalik paygʻambar yolgʻon gapirganini ochiq aytadi.

Endi Baytilda bir qari paygʻambar yashar edi; uning oʻgʻillari kelib, oʻsha kuni Xudoning odami Baytilda qilgan barcha ishlarni unga aytib berdilar; uning shohga aytgan soʻzlarini ham otalariga yetkazdilar. Otalari ularga dedi: “U qaysi yoʻl bilan ketdi?” Chunki uning oʻgʻillari Yahudodan kelgan Xudoning odami qaysi yoʻl bilan ketganini koʻrgan edilar. Shunda u oʻgʻillariga dedi: “Menga eshakni egarlanglar”. Ular unga eshakni egarladilar, va u unga minib, Xudoning odami ortidan ketdi va uni bir eman daraxti ostida oʻtirgan holda topdi. U undan soʻradi: “Sen Yahudodan kelgan Xudoning odamimisan?” U dedi: “Menman”. Shunda u unga dedi: “Men bilan uyga yur, non yegin”. U esa dedi: “Men sen bilan qaytib bora olmayman, sen bilan ichkariga ham kira olmayman; bu yerda sen bilan non ham yemayman, suv ham ichmayman. Chunki menga Egamizning kalomi bilan shunday aytilgan edi: ‘U yerda non yema, suv ichma, va kelgan yoʻlingdan qaytib ketma’”. U unga dedi: “Men ham sen kabi paygʻambarman; va Egamizning kalomi bilan bir farishta menga shunday dedi: ‘Uni oʻzing bilan uyingga qaytarib olib bor, toki u non yeb, suv ichsin’”. Ammo u unga yolgʻon gapirdi. Shunday qilib, u u bilan qaytib bordi, uning uyida non yedi va suv ichdi. 3 Shohlar 13:11–19.

Itoatsiz paygʻambar Samariyaning yolgʻonchi paygʻambari bilan yedi va ichdi; bu uning murtad bir paygʻambarning xabarini qabul qilganini va Egamizning xabarini rad etganini anglatadi. Aynan oʻsha kunning oʻzida u bu xabarni sadoqat bilan yetkazgan edi. U ortga qaytmasligi kerakligini juda yaxshi bilar edi, biroq baribir shunday qildi. Opa Uayt bizga shuni maʼlum qiladiki, agar “firib va yolgʻon guvohlikning oʻgʻli buyuk nurga, buyuk dalilga ega boʻlgan jamoat tomonidan qabul qilinsa, u holda oʻsha jamoat Rabbiy yuborgan xabarni rad etadi.” Millerchilar tarixida birinchi farishta oʻz ulugʻvorligi bilan yer yuzini yoritgan edi. 1840 yilda birinchi farishtaning xabari dunyodagi har bir missionerlik stansiyasiga yetkazildi.

“Rabbimizning qudrat va ulugʻvor shon-shuhrat ila tez orada dunyomizga kelishi haqidagi xabar haqiqatdir va 1840-yilda uning eʼlon qilinishida koʻplab ovozlari koʻtarildi.” Manuscript

Releases, 9-jild, 134.

Shundan ko‘p o‘tmay, Millerit Adventizmi murtad Protestantizm metodologiyasining “yolg‘on”iga qaytdi va Xudo Uilyam Miller orqali yuborgan “Rabbiyning xabari”ni rad etdi. Ular Ilyos orqali taqdim etilgan Musoning xabarini rad etdilar, va Millerit tarixining boshida qabul qilingan “yolg‘on”, oxirida ishoniladigan “yolg‘on”ni anglatadi; Laodikiya Adventizmiga kuchli adashishni keltiradigan o‘sha “yolg‘on”ni.

Va halok bo‘layotganlarda nohaqlikning har xil aldamchiliklari bilan; chunki ular najot topishlari uchun haqiqat sevgisini qabul qilmadilar. Va shu sababli Xudo ularga kuchli adashishni yuboradi, toki ular yolg‘onga ishonsinlar; toki haqiqatga ishonmagan, balki nohaqlikdan zavq olganlarning barchasi mahkum qilinsin. 2 Salonikaliklarga 2:10–12.

Biz Muqaddas Kitob bashoratidagi oltinchi shohlik hukmronlik qiladigan davr mobaynida protestantizm shoxi va respublikachilik shoxining parallel tarixlari bilan bog‘liq holda Ilyosning timsol sifatidagi rolini ko‘rsatishga urinmoqdamiz. 1863-yilga oid barcha masalalarni bashorat nuqtai nazaridan bir joyga jamlashdagi qiyinchilik, hech bo‘lmaganda men uchun, “aylanma mantiq” tushunchasiga tutashib ketadigan turli o‘zaro bog‘liq yo‘nalishlardadir. To‘g‘ridan-to‘g‘ri mantiq har doim eng yaxshi yondashuvdir, biroq ilohiy haqiqatlarni va o‘sha haqiqatlarning bir-biriga bo‘lgan munosabatlarini aniqlash mushkul ishdir, chunki ular Muqaddas Kitobda “bu yerda ozgina va u yerda ozgina” tarzida topiladi.

U bilimni kimga o‘rgatadi? Ta’limotni kimga anglatadi? Sutdan ajratilganlarga, ko‘krakdan chiqarilganlarga. Chunki qoida ustiga qoida, qoida ustiga qoida; satr ustiga satr, satr ustiga satr; bu yerda ozgina, u yerda ozgina bo‘lishi kerak. Ishayo 28:9, 10.

Shuningdek, maqsadli tinglovchilaringiz siz murojaat qilayotgan asosiy haqiqatlar bilan tanish bo‘lganlardan iborat bo‘lsa-yu, boshqalar esa bularning barchasi uchun yangi bo‘lsa, bu ham murakkab bir vazifadir. Ushbu maqolada men umumiy ko‘rinishda bayon etmoqchi bo‘lgan deyarli barcha haqiqatlarni Habakkukning Jadvallarida topish mumkin. Go‘yo men «aylanma mantiq»dan foydalanayotgandek tuyulib qolishidan ehtiyot bo‘lib, aslida o‘sha joyga yetib bormasimizdan oldin, qayerga borayotganimizni sizga aytib qo‘ymoqchiman.

1863-yilda Laodikeyachi Millerit Adventizm rashk timsolini o‘rnatdi. Rashk timsoli Laodikeyachi Adventizmning to‘rt avlodining birinchisini ifodalaydi.

Shunda u menga dedi: “Ey inson o‘g‘li, endi ko‘zlaringni shimol tomonga qarat.” Men ko‘zlarimni shimol tomonga qaratdim, va mana, qurbongoh darvozasining kirish joyida, shimol tomonda, rashk timsoli bo‘lgan bu tasvir turardi. Hizqiyol 8:5.

Yettinchi kun adventistlari jamoatining to‘rt avlodi Muqaddas Yozuvning turli oyatlarida tasvirlangan, biroq men asosiy murojaat nuqtasi sifatida Hizqiyol sakkizinchi bobdan foydalanaman. Buning sababi shundaki, sakkizinchi bob to‘qqizinchi bobga olib kiradi. Hizqiyol to‘qqizinchi bobda bir yuz qirq to‘rt ming kishining muhrlanishi tasvirlab ko‘rsatiladi, va “Guvohliklar”ning beshinchi jildida Oqsoch opa bu haqiqatni aniq belgilab beradi. Oqsoch opaning sharhlarida u muhrlanish sodir bo‘ladigan paytda Quddusdagi ikki toifa sajda qiluvchini

aniq tilga oladi. Hizqiyo ham xuddi shunday qiladi, va muhrni qabul qilmaydigan toifa sakkizinchi bobda tasvirlangan.

O‘zlarining ruhiy tanazzuli uchun qayg‘urmaydigan va boshqalarning gunohlari ustidan motam tutmaydigan toifa Xudoning muhri siz qoladi. Rabbiy O‘z xabarchilariga, qo‘llarida qirg‘in qurollari bo‘lgan kishilarga, shunday amr beradi: “Uning ortidan shahar bo‘ylab yuringlar va uringlar; ko‘zingiz ayammasin, rahmingiz kelmasin: qariyu yoshni, qizlarni, go‘daklarni va xotinlarni batamom o‘ldiringlar; ammo ustida belgi bo‘lgan biror kishiga yaqinlashmanglar; va Mening muqaddas joyimdan boshlanglar. Shunda ular uy oldida turgan qariyalardan boshladilar.”

“Bu yerda biz cherkov — Rabbiyning muqaddas maskani — Xudoning g‘azabi zarbasini birinchi bo‘lib his qilganini ko‘ramiz. Qadimgi kishilar, ya‘ni Xudo ularga buyuk nur bergan va xalqning ma‘naviy manfaatlari qo‘riqchilari sifatida turganlar, o‘zlariga ishonib topshirilgan omonatga xiyonat qildilar. Ular biz avvalgi kunlardagidek mo‘jizalar va Xudo qudratining yaqqol namoyon bo‘lishini kutishimiz shart emas, degan mavqeni egalladilar. Zamonlar o‘zgargan. Bu so‘zlar ularning imonsizligini mustahkamlaydi, va ular shunday deydilar: Rabbiy na yaxshilik qiladi, na yomonlik qiladi. U O‘z xalqini hukm bilan yo‘qlash uchun haddan tashqari mehribondir. Shunday qilib, Xudoning xalqiga ularning gunohlarini va Yoqub xonadoniga ularning ma‘siyatlarini ko‘rsatish uchun endi hech qachon ovozi karnaydek ko‘tarmaydigan kishilardan: ‘Tinchlik va omonlik’, degan nido chiqadi. Hurmaydigan bu soqov itlar haqoratlangan Xudoning adolatli qasosini his qiladiganlarning o‘zidir. Erkaklar, qizlar va kichik bolalar hammasi birga halok bo‘ladilar.” Testimonies, 5-jild, 211.

Sakkizinchi bob Quddusdagilarni — to‘rt avlodning to‘rtinchisidagi “jamoat”ni — quyoshga sajda qilayotgan holda tasvirlaydi.

Va u meni Egamiz uyining ichki hovlisiga olib kirdi; va mana, Egamiz ma‘badining eshigi oldida, ayvon bilan qurbongoh orasida taxminan yigirma besh kishi bor edi; ular yuzlarini sharqqa qaratib, orqalarini Egamizning ma‘badiga o‘g‘irgan edilar; va ular sharqqa tomon quyoshga sajda qilayotgan edilar. So‘ng U menga dedi: “Buni ko‘rdingmi, ey inson o‘g‘li? Yahudo xonadoni uchun bu yerda qilayotgan jirkanch ishlarini qilish yengil ishmi? Chunki ular yurtni zo‘ravonlik bilan to‘ldirdilar va Meni yana g‘azabga qo‘zg‘atish uchun qaytdilar; va mana, ular shoxni burunlariga tutmoqdalar. Shuning uchun Men ham qahr bilan muomala qilaman: ko‘zim ayamaydi, Men rahm ham qilmayman; va ular quloqlarimga baland ovoz bilan faryod qilsalar ham, Men ularni eshitmayman.” Hizqiyol 8:16–18.

O‘n ayg‘oqchining yovuz xabari bilan bo‘lgani kabi, quyoshga sajda qilayotgan isyonning yigirma besh yetakchisi ham Egamizni g‘azabga “keltirdilar”. Yakshanba qonuni payg‘ambarlar oldindan ko‘rsatgan “g‘azabga keltirish kuni”dir. To‘qqizinchi bob ayni shu vaqt nuqtasida Xudoning muhrini qabul qiladiganlarni tasvirlaydi, chunki u shunchaki sakkizinchi bobni takrorlaydi va uni yanada kengaytiradi.

“Xudoning qullarining bu muhrlanishi [Vahiy yettinchi bob] Hizqiyolga vahiyda ko‘rsatilgan ayni narsadir.” Testimonies to Ministers, 445.

1863-yilda Laodikeya Adventizmining birinchi avlodi sahro bo‘ylab darbadarlikni boshladi. 1863-yildagi rashk timsolini aniqlab beradigan bashoratli tarix, Horunning oltin buzoqi edi. Oltin buzoqning bashoratli xususiyatlari shundan iboratki, u bir mahluqning timsoli edi va u oltindan edi. Oltin Bobilning timsolidir, shuning uchun Horunning oltin buzoqi Bobil mahluqining timsoli edi. Mahluqning timsoli faqat jamoat va davlatning birikmasi sifatida, bunda munosabat ustidan nazorat jamoat qo‘lida bo‘lishi bilan ta’riflanadi.

“Ammo ‘hayvonga yasalgan tasvir’ nima? va u qanday shakllantirilishi kerak? Tasvir ikki shoxli hayvon tomonidan yaratiladi va u hayvonga yasalgan tasvirdir. U, shuningdek, hayvonning tasviri deb ham ataladi. Demak, tasvirning qanday ekanini va u qanday shakllantirilishi kerakligini bilish uchun, biz hayvonning o‘zining — papalikning — xususiyatlarini o‘rganishimiz kerak.

“Ilk jamoat xushxabarning soddaligidan chekinib, majusiy urf-odatlar va marosimlarni qabul qilish orqali buzilganda, u Xudoning Ruhi va qudratini yo‘qotdi; va xalqning vijdonlari ustidan nazorat o‘rnatish uchun u dunyoviy hokimiyatning madadiga murojaat qildi. Natijada papalik vujudga keldi — davlat hokimiyatini boshqarib turgan va undan o‘z maqsadlarini, ayniqsa «bid’at»ni jazolashni, ilgari surish uchun foydalangan bir jamoat. Amerika Qo‘shma Shtatlari mahluqning suratini barpo etishi uchun, diniy hokimiyat fuqaroviy hukumatni shunday boshqarishi kerakki, davlatning vakolati ham jamoat tomonidan o‘z maqsadlarini amalga oshirish uchun ishga solinsin.” The Great Controversy, 443.

Horun yasagan buzoq Muso O‘n Amrni qabul qilayotgan paytda yasalgan edi. Ikkinchi amr butlarga sig‘inishni taqiqlaydi va Xudoni rashkchi Xudo deb ta’riflash orqali Uning tabiatining qisman tavsifini ham o‘z ichiga oladi.

O‘zing uchun yuqoridagi osmonda bo‘lgan narsaning, quyidagi yerda bo‘lgan narsaning, yoki yer ostidagi suvlarda bo‘lgan narsaning hech qanday o‘yma tasvirini ham, hech qanday o‘xshashini ham yasama. Ularga sajda qilma va ularga xizmat etma. Chunki Men, Egang Xudoying, rashk qiluvchi Xudodirman; Mendan nafratlanadiganlarning otalarining gunohini bolalar ustiga uchinchi va to‘rtinchi naslgacha yetkazaman; Meni sevib, amrlaringga rioya qiladigan ming-minglarga esa rahm-shafqat ko‘rsataman. Chiqish 20:4–6.

But bo‘lgani uchun Horunning oltin buzoq surati rashk timsolini ifodalaydi, chunki u Musoni O‘n Amrning dastlabki ikki lavhasini yerga uloqtirib, sindirishga majbur etgan solih g‘azabni qo‘zg‘atdi. Biz 1863 yildagi qalbaki jadval Horunning oltin buzoqi orqali ifodalanganini ko‘rsatmoqchimiz. Xudoning rashki Horunning oltin buzoqiga qarshi namoyon bo‘ldi, chunki oltin buzoq soxta xudoni ifodalagan edi. Buzoq Xudoning qalbaki tasviri edi. Horun u o‘zlarini Misr qulligidan qutqargan xudolarni ifodalaydi, deb e’lon qildi. Muso aynan o‘sha tarixda sindirgan ikki lavha, ularni haqiqatda Misrdan olib chiqqan haqiqiy Xudoning fe’l-atvorining “nusxasi” edi. 1863 yilda yaratilgan qalbaki jadval esa rashk timsolidir, chunki u Musoning qasamidagi yetti vaqtni olib tashlash orqali Habakkukning ikkinchi bobi ikki lavhasini sindirdi.

“Men 1843 yilgi jadval Rabbimizning qo‘li bilan yo‘naltirilganini va uni o‘zgartirmaslik kerakligini ko‘rdim; raqamlar U xohlaganidek edi; Uning qo‘li ayrim raqamlardagi bir xatoni ustida bo‘lib, uni yashirib turdi, shuning uchun Uning qo‘li olib tashlanmaguncha, hech kim

uni ko‘ra olmadi.” Early Writings, 74, 75.

Bundan tashqari, Ellen Uayt 1843-yilgi jadvalni o‘zgartirmaslik haqidagi buyruqqa “vahiy ilhomi bo‘lmasa” degan shartni qo‘shadi.

“Men eski jadval Rabbiy tomonidan yo‘naltirilganini ko‘rdim va undagi birorta ham belgi ilhomsiz o‘zgartirilmasligi kerakligini angladim. Men jadvaldagi belgilar Xudo ularning qanday bo‘lishini istagan bo‘lsa, shunday ekanini ko‘rdim, va Uning qo‘li ayrim belgilar ichidagi bir xatoni ustida tutib, uni yashirib turgan edi, toki Uning qo‘li olib tashlanmaguncha hech kim uni ko‘rmasin.” Spalding and Magan, 2.

Jeyms va Ellen Uayt Otis Nikolning oilasi bilan birga yashayotgan paytda, Nikollar 1850-yilgi jadvalni tayyorlab, nashr etdilar. 1850-yilgi jadvalda “o‘zgartirilgan” yagona narsa shundan iborat ediki, 1843-yilgi jadvalda ko‘rsatilgan “1843” yili o‘rniga “1844” yili qo‘llanildi. “O‘zgartirilgan” yagona narsa, Xudo O‘z qo‘lini ustida tutgan “xato”ning tuzatilishi edi. Payg‘ambar ayolning ilhomi 1843-yilgi jadval 1850-yilgi jadvalga “o‘zgartirilgan” ayni xonadonda mavjud edi, va Levilar yigirma oltidagi yetti vaqt o‘sha jadvalda, xuddi 1843-yilgi jadvaldagi kabi, saqlanib qolgan edi.

Ikkinchi amr ushbu bashoratli jumboqning yana bir qismini o‘z ichiga oladi, chunki u sodir bo‘lgan gunohni jazolash uchun Xudo avlodlarni sanashini ko‘rsatadi. 1863-yil Yettinchi kun adventistlari jamoatining to‘rt avlodidan birinchisini boshlab berdi, chunki Millerchilar harakati o‘sha paytda nihoyasiga yetgan edi.

O‘n Amrning ikki lavhasi Habakkukning ikki lavhasining timsolidir, biroq ular, shuningdek, Pentikostning ikki tebratish nonining ham timsolidir; bular muqaddasxona xizmatidagi gunohni o‘z ichiga olgan yagona nazr edi. O‘n Amr berilishida Xudoning qudratining namoyon bo‘lishi, Pentikostdagi to‘kilishda Xudoning qudratining namoyon bo‘lishi va Milleritchilarning ikki jadvali tarixida Xudoning qudratining namoyon bo‘lishi — bularning barchasi keyingi yomg‘irdagi Muqaddas Ruh to‘kilishining yakuniy namoyon bo‘lishining timsolidir. Pentikostning ikki tebratish noni keyingi yomg‘ir davomida bayroq sifatida ko‘tariladigan bir yuz qirq to‘rt mingni ifodalaydi.

Pentikost to‘lqin nonlari gunohni ifodalovchi “xamirturush” bilan tayyorlanishi kerak edi, biroq xamirturush pishirish jarayoni orqali yo‘q qilingan edi.

Shu orada son-sanoqsiz xalq to‘planib, hatto bir-birini bosib ketar darajaga yetganida, U avvalo O‘z shogirdlariga gap boshlab dedi: Farziylarning xamirturushidan, ya’ni munofiqlikdan ehtiyot bo‘linglar. Luqo 12:1.

To‘lqin qilib taqdim etilgan nonlar ilk hosil nazri edi.

Uylaringizdan ikki o‘ndan bir o‘lchovdan tayyorlangan ikki silkitish nonini olib kelinglar; ular nozik undan bo‘lsin; xamirturush bilan pishirilgan bo‘lsin; ular Egamiz uchun ilk hosildir. Leviticus 23:17.

Bir yuz qirq to‘rt ming kishi oxirgi kunlardagi birinchi hosil nazridir.

Va men qaradim, mana, Qo‘zi Sion tog‘ida turar edi, va Uning bilan birga bir yuz qirq to‘rt ming kishi bor edi; ularning peshonalariga Uning Otasining nomi yozilgan edi. Va men osmondan kelgan bir ovozni eshitdim; u ko‘p suvlar shovqinidek va qudratli momaqaldiroq ovoziidek edi; yana men changchilar o‘z changlarini chalib chiqargan ovozni eshitdim. Va ular taxt oldida, to‘rt mahluq va oqsoqollar oldida go‘yo yangi bir qo‘shiq aytar edilar; va u qo‘shiqni yerdan qutqarib olingan o‘sha bir yuz qirq to‘rt ming kishidan boshqa hech kim o‘rgana olmas edi. Bular xotin-qizlar bilan bulg‘anmaganlardir; chunki ular bokiralardir. Bular Qo‘zi qayoqqa bormasin, Unga ergashadiganlardir. Bular insonlar orasidan qutqarib olinib, Xudo va Qo‘zi uchun ilk hosil bo‘lganlardir. Va ularning og‘zida hiyla topilmadi; chunki ular Xudoning taxti oldida aybsizdirlar. Vahiy 14:1–5.

Oxirgi kunlarda hech qachon o‘lmaydigan, Ilyos timsolida ifodalangan sajda qiluvchilar guruhi gunoh ustidan to‘la g‘alaba qilgan bo‘ladi, chunki Ahd Xabarchisi ular ustiga keltiradigan poklovchi olov Levi o‘g‘illaridan xamirturushni batamom kuydirib chiqarib, olib tashlaydi.

Mana, Men O‘z elchimni yuboraman, u Mening oldimda yo‘lni hozirlaydi; va sizlar izlayotgan Rabbiiy O‘z ma‘badiga to‘satdan keladi, ya‘ni sizlar mamnun bo‘ladigan ahd elchisi; mana, U keladi, deydi Sarvari Olam. Ammo Uning keladigan kuniga kim bardosh bera oladi? U zohir bo‘lganida kim tura oladi? Chunki U tozalovchining oloviga o‘xshaydi, va kir yuvuvchilarning sovuniga o‘xshaydi. U kumushni eritib poklovchi kabi o‘tiradi; U Levi o‘g‘illarini poklaydi va ularni oltin hamda kumush kabi tozalaydi, toki ular Egamizga solihlik ila nazar keltirsinlar. Shunda Yahudo va Quddusning nazri Egamizga qadimgi kunlardagidek, avvalgi yillardagidek manzur bo‘ladi. Malakiy 3:1–4.

“Qadimgi kunlardagidek” bo‘lgan nazar — bu ikki nonli Hosil bayrami tebratma nazridir. U nazar sifatida yuqoriga ko‘tarildi; bu ko‘chalarda o‘ldirilgan va so‘ngra Yakshanba qonuni inqirozining boshida alomat sifatida osmonga ko‘tariladigan ikki payg‘ambarni ifodalaydi.

Horun o‘zining oltin buzoqchasini yasaganida, u bu buzoqchani ularni Misrdan olib chiqqan xudolar deb e‘lon qildi, so‘ngra esa Egamizga atalgan bayramni e‘lon qildi.

U bularni ularning qo‘lidan oldi va o‘yma asbob bilan ishlov berib, quyma buzoq yasadi; va ular: “Ey Isroil, seni Misr yurtidan olib chiqqan xudolaring mana shulardir”, — dedilar. Horun buni ko‘rgach, uning oldida qurbongoh qurdi; va Horun e‘lon qilib dedi: “Ertaga Egamizga bayram bo‘ladi”. Chiqish 32:4, 5.

Isroilning shimoliy shohligi Yahudoning janubiy shohligidan ajralib chiqqanida, Isroilning birinchi shohi Yarovam ataylab ikki shaharda soxta sajda-xizmatni joriy qildi, Horun aytgan ayni bayonotni takrorlab, o‘zining ikki oltin buzoqchasini ularni Misrdan olib chiqqan xudolar deb da‘vo qildi va Horun qilganidek, soxta bir bayramni ham tayinladi.

Yeribom o‘z yuragida dedi: Endi shohlik Dovud xonadoniga qaytadi: agar bu xalq Quddusdagi Egamiz uyida qurbonlik qilish uchun chiqsa, unda bu xalqning yuragi yana o‘z xo‘jayiniga, ya‘ni Yahudo shohi Raxabomga qaytadi; ular meni o‘ldirib, yana Yahudo shohi Raxabomning oldiga boradilar. Shunda shoh maslahat qilib, ikkita oltin buzoq yasadi va ularga dedi: Quddusga chiqishingiz sizlar uchun ortiqcha mashaqqatdir; mana, ey Isroil, seni Misr yurtidan

olib chiqqan xudolaring! U bittasini Baytilda qo'ydi, boshqasini esa Danga o'rnatdi. Bu ish gunohga aylandi; chunki xalq ulardan biriga sajda qilish uchun hatto Danggacha borardi. U yana sajdagohlar uyini qildi va Levi o'g'illaridan bo'lmagan oddiy xalq orasidan ruhoniylar tayinladi. Yeribom sakkizinchi oyda, oyning o'n beshinchi kunida, Yahudodagi bayramga o'xshash bir bayramni belgiladi va qurbongoh ustida qurbonlik qildi. U Baytilda ham shunday qilib, o'zi yasagan buzoqlarga qurbonlik qildi; o'zi qurgan sajdagohlarning ruhoniylarini Baytilda tayinladi. Shunday qilib, u Baytilda o'zi qurgan qurbongoh ustida sakkizinchi oyning o'n beshinchi kunida, o'z yuragida o'ylab topgan oyda qurbonlik qildi; Isroil o'g'illari uchun bayram belgiladi; qurbongoh ustida qurbonlik qilib, tutatqi tutatdi. 3 Shohlar 12:26–33.

Dan "hukm" degan ma'noni anglatadi va bir holatni ifodalaydi; Bethel esa "Xudoning uyi" degan ma'noni anglatadi. Horunning isyonida bo'lgani kabi, shoh Yerovo'omning isyonida ham ramzlar oxir-oqibat Amerika Qo'shma Shtatlarida yakshanba qonuni chog'ida yuz beradigan jamoat va davlat birikmasini ko'rsatadi.

Yakshanba qonuni Adventizmning oxirida sodir bo'ladi, va Adventizmning boshida esa 1844 yil yozida protestant shox sifatida aniqlangan harakat huquqiy jihatdan respublikachi shox bilan birlashdi. Shunday qilib, Horun va Yerovo'omning isyoni 1863 yilni ham, yaqinlashib kelayotgan Yakshanba qonunini ham ifodalaydi.

Ahd xabarchisi nega boshqa qabilalardan emas, balki "Levi o'g'illari"ni poklashi sababi shundaki, Horunning oltin buzoq isyonida aynan levilar Muso tomonida turdilar. Ularning sadoqati uchun ular o'shanda ruhoniylilikni ifodalovchi qabila etib tayinlandilar; holbuki, bundan avval bu sharaflar har bir qabilaning to'ng'ichlaridan iborat bo'lishi mo'ljallangan edi. Mana shuning uchun Yarovom o'zining qalbaki ruhoniyligi Levi o'g'illaridan bo'lmashligini albatta ta'minladi va buning o'rniga o'z ruhoniyligini "xalqning eng tuban tabaqasidan, Levi o'g'illaridan bo'lmaganlardan" qildi.

Levi o'g'illari — yakshanba qonuni inqirozi davrida alomat yoki ko'tarma nazr sifatida olov bilan poklanadiganlardir. Oxirgi kunlardagi yakshanba qonuni inqirozining tarixi 1863-yildagi inqiroz orqali timsollashtirilgan edi; o'sha paytda endigina aniqlangan protestant shoxi qonuniy ravishda Respublika shoxiga birlashtirilgan edi. Hozirgina ishora qilgan oyatlarni ko'rib chiqishga kirishishdan avval, ko'rib chiqishimiz kerak bo'lgan yana bir tarixiy chiziq bor.

O'sha chiziq 1856-yilni bildiradi, va biz bu masalaga keyingi maqolamizda to'xtalamiz.

"Masihning muqaddas maskanni poklash uchun bizning oliy ruhoniymiz sifatida eng muqaddas joyga kelishi, Doniyor 8:14 da ko'rsatilganidek; Inson O'g'lining Qadimiy Zot huzuriga kelishi, Doniyor 7:13 da bayon etilganidek; va Rabbiyning O'z ma'badiga kelishi, Malaki tomonidan bashorat qilinganidek, bularning barchasi ayni bir hodisaning tasvirlaridir; va bu, shuningdek, Masih Matto 25 dagi o'nta bokira haqidagi masalda tasvirlagan kuyovning nikohga kelishi orqali ham ifodalangan." Buyuk kurash, 426.